region västerbotten

Utgåva nr: 0.16
Giltigt fr.o.m.
Giltigt t.o.m.

Riktlinje

Fastställt av: Regionfullmäktige

Upprättat av: Adam Nyström

Granskare: Sofia C Jonsson

Organisation gäller inom: Region Västerbotten

Säkerhet för förtroendevalda

Förändringar från föregående utgåva

Ej tillämpligt då detta är första utgåvan.

Omfattning

Dokumentet riktar sig till förtroendevalda inom Region Västerbotten som stöd vid händelser, så som hot, trakasserier och våld.

Bakgrund

Ett högt säkerhetsmedvetande utgör grunden för att alla förtroendevalda politiker inom Region Västerbotten ska känna sig trygga och säkra. I rollen som förtroendevald politiker finns risk att utsättas för trakasserier, hot eller i värsta fall våld. Riskerna ökar med ett hårdare omvärldsklimat, ökad exponering i massmedia och när känsliga frågor behandlar.

Syfte

Syftet med riktlinjen för förtroendevaldas säkerhet är att ge tydligt stöd och vägledning till förtroendevalda inom Region Västerbotten vid händelser som innefattar hot, trakasserier eller våld. Riktlinjen ska bidra till att höja säkerhetsmedvetandet, skapa trygghet och säkerställa att det finns etablerade rutiner för att förebygga och hantera riskfyllda situationer. Målet är att alla förtroendevalda ska känna sig trygga i sitt uppdrag och ha tillgång till konkreta verktyg och stöd om en incident skulle inträffa.

Lagar och andra krav

- Kommunallagen
- Brottsbalken

Ansvar och befogenheter

För att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö för förtroendevalda har regionen tydliga rutiner och ansvarsområden. Nedan följer en redogörelse för vilka roller som har ansvar vid hot, våld och

trakasserier, samt hur dessa situationer ska hanteras på bästa sätt.

Regionfullmäktiges presidium

- Har det övergripande ansvaret för planeringen och genomförandet av regionfullmäktiges sammanträden och det interna arbetet mot den övriga politiska organisationen samt att löpande samråd sker med partiernas gruppledare
- Meddela Säkerhetsenheten i de fall eventuella säkerhetsrelaterade händelser kommer till ordförandens kännedom före mötet.
- Genomföra riskanalys och följa upp åtgärderna minst en gång per mandatperiod

Förtroendevalda

- Kontakta 112 vid akuta händelser
- Polisanmäla vid hot och våld, och vid trakasserier av grövre karaktär
- Spara dokumentation (tex genom skärmdump eller fotografi) av inkomna hot och trakasserier.
- Meddela sin gruppledare vid kända risker

Kanslienheten

- Bedöma tillsammans med presidiet om det förekommer säkerhetsrisker inför offentliga möten
- Genomföra riskanalys och följa upp åtgärderna minst en gång per mandatperiod

Säkerhetsenheten

- Ge råd och stöd till förtroendevald vid inträffade händelser.
- Bidra med tjänstepersonstöd i det förebyggande arbetet
- Kontakt med polis inför ”riskfyllda möten”, införskaffande av personlarm mm.
- Utbildning till förtroendevalda om hot, trakasserier och våld samt interna rutiner.
- Delta vid presidieträffar inför Regionfullmäktige vid behov.
- Genomföra riskanalys och följa upp åtgärderna minst en gång per mandatperiod

Partierna

- Ansvarar för att utse en kontaktperson för säkerhetsfrågor (t.ex. gruppledare).

Gruppledare

- Utgör kontaktperson för säkerhetsfrågor
- Fungerar som kontaktperson och ingång till företagshälsovården när förtroendevalda är i behov av stöd eller insatser
- Följa upp hot- och våldshändelser med den drabbade inom partiet

Beskrivning/Genomförande

Som förtroendevald kan du utsättas för trakasserier, hot och våld kopplat till ditt uppdrag. Nedan beskrivs de vanligaste formerna av otillåten påverkan och hur de ska hanteras.

Trakasserier - obehagliga telefonsamtal, tecken på kartläggning eller att oönskade varor har beställt i den förtroendevaldas namn i syfte att hämnas.
Hot – allt från konkret hot till ett sms om att egendom ska skadas om en förtroendevald inte fattar ett visst beslut eller förhåller sig passiv.
Våld – fysiskt våld riktat mot förtroendevalda med anledning av deras uppdrag är den grövsta formen av otillåten påverkan.

Polisanmälan ska alltid göras vid våld eller hot. Detta gäller också om det riktas mot anhörig. Akuta händelser ska alltid hanteras av polisen. Behöver du annat stöd kring hur du kan hantera en situation, kan du kontakta Regionens säkerhetsenhet.
Hot kan ta sig många uttryck och människor upplever också hot olika. När en känsla av rädsla uppkommit hos den drabbade så har en hotsituation uppstått. Om hotet tar sig uttryck i handgripligheter är det fråga om våld. Reaktioner på hotet beror på hur man uppfattat vad som hänt, om man var beredd, om man var ensam samt om man utsatts tidigare av hot eller våld. Hot kan också rikta sig mot till exempel anhöriga.

I dagens informationssamhälle med olika sociala medier är det mycket enkelt att framföra sådant som kan betraktas som trakasserier eller hot. Exempel på olika hot och våldsituationer är:

- Olaga hot
- Trakasserier
- Ofredande
- Misshandel
- Stalkning, olaga förföljelse
- Rån
- Bombhot

Förebyggande åtgärder

Det kan vidtas förebyggande åtgärder för att minska risken för att situationer med hot eller våld ska uppstå. Ju mer arbete som utförs i förebyggande syfte desto fler händelser kan undvikas.

Riskinventering

Riskinventering är ett sätt att arbeta förebyggande. Det innebär att inventera när en hotfull situation

kan uppstå och vem eller vilka som riskerar att drabbas. Varje förtroendevald bör påtala risker och förmedla det till sin gruppledare. Vid riskbedömning bör det beaktas vid vilka situationer som det är mest sannolikt att en hotfull situation uppstår, samt vilka konsekvenser det kan få.

Inför varje fullmäktigesammanträde bör omvärldsspaning samt genomgång av föredragningslistan göras för att förutse risk för säkerhetsrelaterade händelser. Vid uppkomna risker meddelas detta till Säkerhetsenheten.

Utbildning
Vid början av en ny mandatperiod ska en introduktionsutbildning genomföras för samtliga förtroendevalda avseende hot, trakasserier och våld samt regionens egna rutiner. Vid önskan om annan utbildning inom området kan Säkerhetsenheten vara behjälplig.

Fysisk säkerhet
Lokalernas utformning och placering ska beaktas i det förebyggande säkerhetsarbetet. Entréer och receptioner är platser i en lokal där risken vanligen är högre att utsättas för hot och våld. Möten ska planeras så att reträttväg från utrymmen där en hotsituation kan uppstå finns. Alternativet kan vara möjlighet att låsa in sig.

Kontaktvägar
En viktig del i ett förebyggande arbete är att i förväg klargöra kontaktvägar och ansvar så att en drabbad vid en händelse vet vem och vart denna kan vända sig. Vid akuta händelser ska alltid polisen kontaktas. För råd och stöd vid händelser nås Säkerhetsenheten via växeln på 090-785 00 00.

Åtgärder vid hot- och våldssituationer

Vid akut hot- eller våldssituation

- Provocera inte, uppträd lugnt och tillmötesgående. Försvara inte värdeföremål med risk för liv eller skada.
- Uppmärksamma någon annan på situationen, ropa på hjälp.
- Försöka att ta dig från platsen.
- Ring 112. Uppge vem du är, var du är, vad som har hänt, eventuella skador och omfattningen av dessa, samt telefonnummer som det går att nå dig på.
- Informera din gruppledare och Region Västerbottens Säkerhetsenhet.

Vid icke akuta situationer
Hot via e-post, brev, telefon, SMS och annan media kan upplevas som obehaglig även när de inte är av akut karaktär. Vid sådana situationer ska du följa nedanstående råd;

- Spara alla hot eller trakasserier som du får via dator eller mobil i digital form. Brev som innehåller hot lägger du i en plastficka. De kan användas som bevismaterial.
- Notera namn och personnummer till personer som hört eller sett vad som har hänt.
- Kontakta Region Västerbottens Säkerhetsenhet via växeln 090-785 00 00.
- Grundregeln är att brott ska polisanmälas. För polisanmälan ring 114 14. Det är viktigt att ange om det rör sig hatbrott, eftersom det kan leda till hårdare straff. I vissa fall kan du som förtroendevald få din anmälan åtkomstskyddad.
- Vid misstänkta försändelser med okänt eller farligt innehåll ska försändelsen inte hanteras vidare. Begränsa eventuell exponering, säkra området och kontakta polisen.

All våldsanvändning kan bli granskad och föremål för polisutredning och även rättssak. Nödvärn innebär att en person har rätt att försvara sig med det våld som krävs för att avbryta ett pågående angrepp, men inte längre. Man får till exempel inte slå någon som avbrutit sitt angrepp och vänt ryggen till. Det är inte heller tillåtet att hämnas efter ett angrepp.

Åtgärder efter hot- och våldshändelser

Dokumentera allt som inträffade och framfördes vid situationen. Detta kan till exempel vara tidpunkt, plats och vad som sades i så exakta ord som möjligt. Dokumentera även sådant som upplevdes som obehagligt till exempel inkommande telefonsamtal men inget sägs. Detta kan komma att användas i en framtida utredning av polis. Spara undan e-post och sms eller sådant som skrivs i sociala medier. På en telefon och dator kan till exempel så kallad skärmdump tas. Sparat material diarieförs enligt sedvanliga rutiner.

Dokumentera eventuella kroppsliga skador. Detta ska ske på vårdinrättning av medicinsk personal och är mycket viktigt för polisutredningen samt om det blir rättegång.

Polisanmälan

Polisanmälan kan göras direkt av den drabbade, säkerhetsenheten eller av gruppledare. Den drabbade är dock alltid målsägare vilket innebär att medverkan i den följande processen är avgörande. Vid polisanmälan är det viktigt att det framgår att hotet kan ha politiskt syfte och därmed får en brottsrubricering som är kopplad till personens förtroendeuppdrag. En polisanmälan kan åtkomstskyddas vilket innebär att media inte kan ta del av anmälan. Begär åtkomstskydd hos anmälningsupptagaren hos respektive polismyndighet.

Skyddsåtgärder

Samverkan med polisen måste ske för att en så rättvisande hotbildsanalys som möjligt ska kunna skapas. Analysen är av grundläggande betydelse för bedömning av lämpliga skyddsåtgärder för den drabbade. Beroende på situationens allvar och resultatet av polisens hotbildsanalys kan olika

skyddsåtgärder vidtas. Detta gäller både på fritiden och på arbetsplatsen. Trygghetstelefon, överfallslarm och inbrottslarm är exempel på skyddsåtgärder.

Krisstöd

Vid varje hotsituation utgör gruppledare, presidiet, Säkerhetsenheten, initialt krisstöd för att primärt stödja den hotade men också kartlägga och diskutera initial hotbild. Det är viktigt att den drabbade inte lämnas ensam efter en allvarlig hot- eller våldshändelse. En bedömning bör göras av behovet av ledsagning till hemmet samt av att säkerställa att den drabbade har stöd och mottagande på plats i hemmet. Förtroendevalda kan i ett senare skede nyttja Regionens avtal med företagshälsovård för stöd- eller avlastningssamtal. Observera att det kan finnas personer som är indirekt drabbade vid en hot eller våldshändelse som kan vara i behov av stöd.

Uppföljning

Uppföljning ska ske på individnivå såväl som på övergripande nivå. Det är angeläget att den drabbade liksom den drabbades familj får komma till tals och lämna såväl positiva som negativa erfarenheter. Här har gruppledaren ett ansvar för att tillse att uppföljning genomförs.

Dokumentation och arkivering

Förtroendevalda ansvarar för att spara dokumentation (tex genom skärmdump eller fotografi) av inkomna hot och trakasserier. Regionens säkerhetsenhet ansvarar för att se till att dessa diarieförs enligt gällande rutiner.

Historik

Ej tillämpligt då detta är första utgåvan.

Utarbetat av

Samordnare, Säkerhetsenheten.
Strateg, Kanslienheten.
Enhetschef, Kanslienheten
Enhetschef, Säkerhetsenheten
Regionfullmäktiges presidium

Referenser

Ange eventuella referenser till dokumentet.

Dokumentinformation

Här anges information om vad som finns i grå ruta, sidhuvud, sidfot och om information angetts om kontrollerade kopior.
Det anges här för att kunna läsas av hjälpmedel för synnedsatta. **Denna information får inte tas bort!**

Information i sidhuvud

Bild på region Västerbottens logga.
Versionsnummer: 0.16
Giltigt från och med:
Giltigt till och med:

Information i grå ruta på första sidan

Dokumenttyp: Riktlinje
Fastställt av: Regionfullmäktige
Upprättat av: Adam Nyström
Granskare: Sofia C Jonsson
Organisation gäller inom: Region Västerbotten

Information i Sidfot

Dokumentnummer: 102523

Kontrollerade kopior